COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.11.2025
COM(2025) 658 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind produsele și ingredientele alimentare tratate cu radiații ionizante pentru anii 2022-2023

Cuprins

REZUMAT 2
1 CONTEXT 3
2 UNITĂȚI DE IRADIERE APROBATE 3
3 REZULTATELE VERIFICĂRILOR EFECTUATE ÎN UNITĂȚILE DE IRADIERE ÎN PERIOADA 2022-2023 .. 4
4 REZULTATELE VERIFICĂRILOR ÎN STADIUL DE COMERCIALIZARE A PRODUSELOR 5

REZUMAT

În conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Directiva 1999/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 februarie 1999[1] de apropiere a legislațiilor statelor membre privind produsele și ingredientele alimentare tratate cu radiații ionizante, statele membre trebuie să înainteze Comisiei în fiecare an următoarele:

– rezultatele verificărilor efectuate asupra unităților de iradiere cu ionizare, inclusiv cu privire la categoriile și cantitățile de produse tratate și dozele administrate, precum și

– rezultatele verificărilor efectuate în stadiul de comercializare a produselor.

Articolul 7 alineatul (4) din directivă prevede obligația Comisiei de a publica în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene un raport privind informațiile furnizate în fiecare an de autoritățile naționale de control.

Prezentul raport se referă la perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2022 și 31 decembrie 2023. El conține o compilație a informațiilor transmise Comisiei de statele membre ale UE și de Irlanda de Nord.

Trei state membre ale UE și țările AELS nu au transmis date în 2022 și 2023.

Perioada: 1.1.2022 – 31.12.2023

Țările în cauză: Statele membre ale UE și Irlanda de Nord

Unitățile de iradiere:

– Numărul țărilor cu unități aprobate: 13 state membre și Norvegia

– Numărul de unități aprobate: 23

– Numărul de unități închise: 0

– Numărul de țări care practică iradieri: 10 state membre

Date privind tratarea:

– Cantitatea de produse tratate: 4 198,2 tone (-16,5 % comparativ cu perioada 2020-2021)

– Principalele produse tratate: „Pulpe de broască congelate” (70,31 %), „Ierburi aromatice uscate, mirodenii și condimente vegetale” (27,62 %) și „Carne de păsări de curte recuperată pe cale mecanică” (2,07 %).

– Principalul loc de iradiere: Belgia (69,9 %)

Verificări în stadiul de comercializare:

– Numărul de eșantioane analizate: 7 205

– Numărul de eșantioane neconforme: 51 (0,71 %)

– Principalele produse analizate: „Ierburi aromatice și mirodenii” (46,97 %) și „Cereale, semințe, legume, fructe și produse preparate din acestea” (23,36 %)

[1] Directiva 1999/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 februarie 1999 de apropiere a legislațiilor statelor membre privind produsele și ingredientele alimentare tratate cu radiații ionizante (JO L 066, 13.3.1999, p. 16). ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1999/2/2008-12-11

1 CONTEXT

Iradierea produselor alimentare este tratarea acestora printr-un anumit tip de energie radiantă, cunoscută sub denumirea de radiații ionizante. Energia radiantă are lungimi de undă și grade de putere variabile și dispare atunci când sursa de energie este îndepărtată. Iradierea se utilizează în scopuri sanitare și fitosanitare pentru uciderea bacteriilor patogene (cum ar fi *Salmonella, Campylobacter* și *E. coli*) care pot cauza intoxicație alimentară și pentru a elimina organismele dăunătoare plantelor sau produselor din plante, cum ar fi insectele și alți dăunători. Ea este utilizată, de asemenea, pentru a întârzia coacerea fructelor, pentru a opri încolțirea sau germinarea legumelor (precum ceapa și cartofii) și, în cele din urmă, pentru a prelungi perioada de păstrare a produselor alimentare. Iradierea produselor alimentare nu se poate substitui manipulării corecte a acestora. Produsele alimentare iradiate trebuie să fie în continuare refrigerate și preparate în mod adecvat înainte de consum, după caz.

Cadrul de reglementare al UE pentru iradierea produselor alimentare („directivele privind iradierea produselor alimentare”) este format din:

– Directiva 1999/2/CE directiva-cadru). Ea stabilește dispoziții pentru fabricarea, comercializarea și importul produselor și ingredientelor alimentare tratate cu radiații ionizante.

– Directiva 1999/3/CE (directiva de punere în aplicare) a Parlamentului European și a Consiliului din 22 februarie 1999 de stabilire a unei liste comunitare cu produsele și ingredientele alimentare tratate cu radiații ionizante[2]. Această listă include, în prezent, doar o categorie de produse alimentare: ierburi aromatice uscate, mirodenii și condimente vegetale.

În plus, lista autorizațiilor naționale pentru alte produse și ingrediente alimentare care pot fi tratate cu radiații ionizante este publicată de Comisie în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Produsele și ingredientele alimentare pot fi tratate cu radiații ionizante doar în unități de iradiere aprobate. Pentru unitățile cu sediul pe teritoriul UE, aprobarea este acordată de către autoritățile competente ale statelor membre. În conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Directiva 1999/2/CE, statele membre trebuie să informeze Comisia cu privire la lista unităților de iradiere aprobate de pe teritoriul lor. Prezenta listă se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene[3].

În conformitate cu articolul 6 din Directiva 1999/2/CE, toate produsele alimentare iradiate sau toate ingredientele alimentare iradiate ale unui produs alimentar compus trebuie să fie etichetate cu mențiunea „tratat prin ionizare” sau „tratat cu radiații ionizante”.

Pentru a controla punerea corectă în aplicare a acestei cerințe de etichetare și pentru a detecta produsele alimentare care ar fi putut fi tratate ilegal cu radiații ionizante, Comitetul European de Standardizare (CEN) a standardizat mai multe metode analitice.

2 UNITĂȚI DE IRADIERE APROBATE

La sfârșitul perioadei de raportare (1 ianuarie 2022 - 31 decembrie 2023), în UE existau 23 de unități de iradiere aprobate, situate în 13 state membre: Franța (5), Germania (5), Bulgaria (2), Țările de Jos (2), Spania (1), Belgia (1), Republica Cehă (1), Croația (1), Estonia (1), Italia (1), Ungaria (1), Polonia (1) și România (1).

[2] JO L 66, 13.3.1999, p. 24.

[3] JO C 37, 30.1.2019, p. 6–10

Dintre cele 13 state membre echipate cu unități de iradiere, două nu au iradiat niciun produs alimentar în perioada 2022-2023, iar unul nu a transmis date.

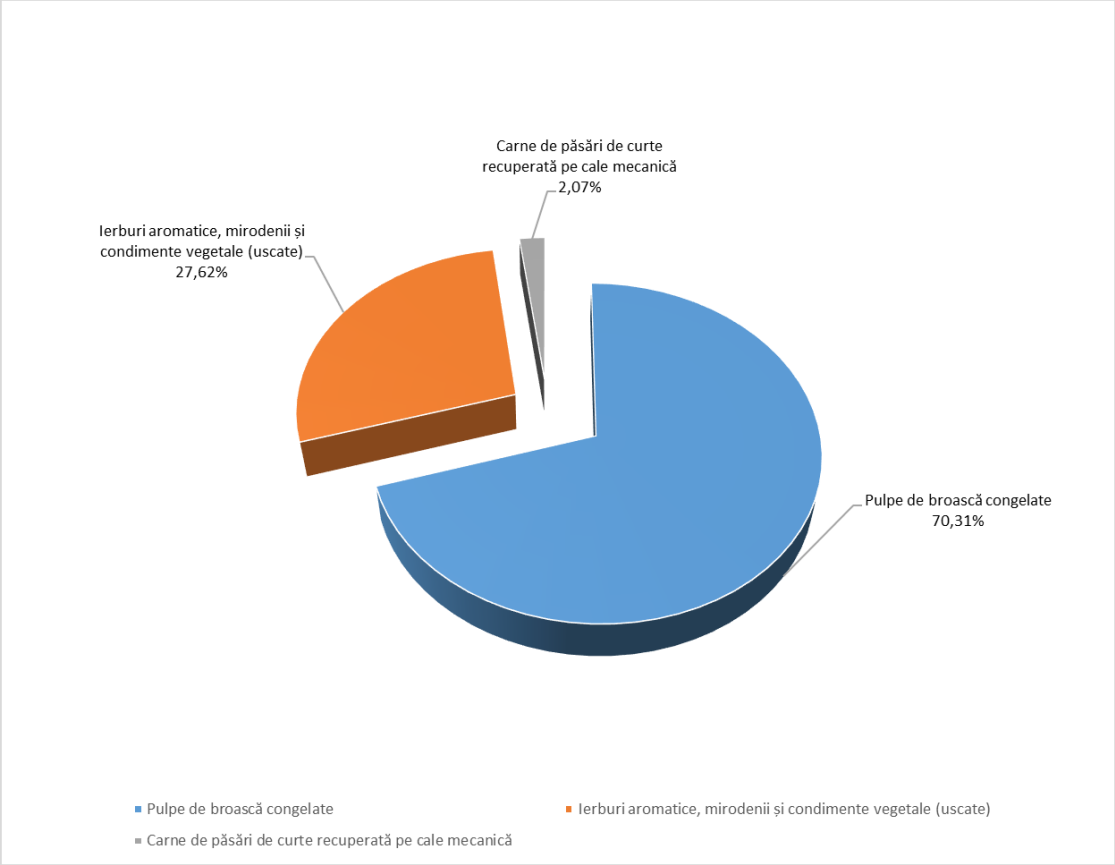
3 REZULTATELE VERIFICĂRILOR EFECTUATE ÎN UNITĂȚILE DE IRADIERE ÎN PERIOADA 2022-2023

În total, 4 198,2 tone de produse alimentare au fost tratate cu radiații ionizante în statele membre ale UE în cursul anilor 2022 și 2023. Tratarea a avut loc, în principal, în Belgia, care a tratat 69,9 % din produsele alimentare iradiate din UE.

Principalele trei produse iradiate în UE au fost pulpele de broască congelate (70,31 %), ierburile aromatice uscate, mirodeniile și condimentele vegetale (27,62 %) și carnea de păsări de curte recuperată pe cale mecanică (2,07 %).

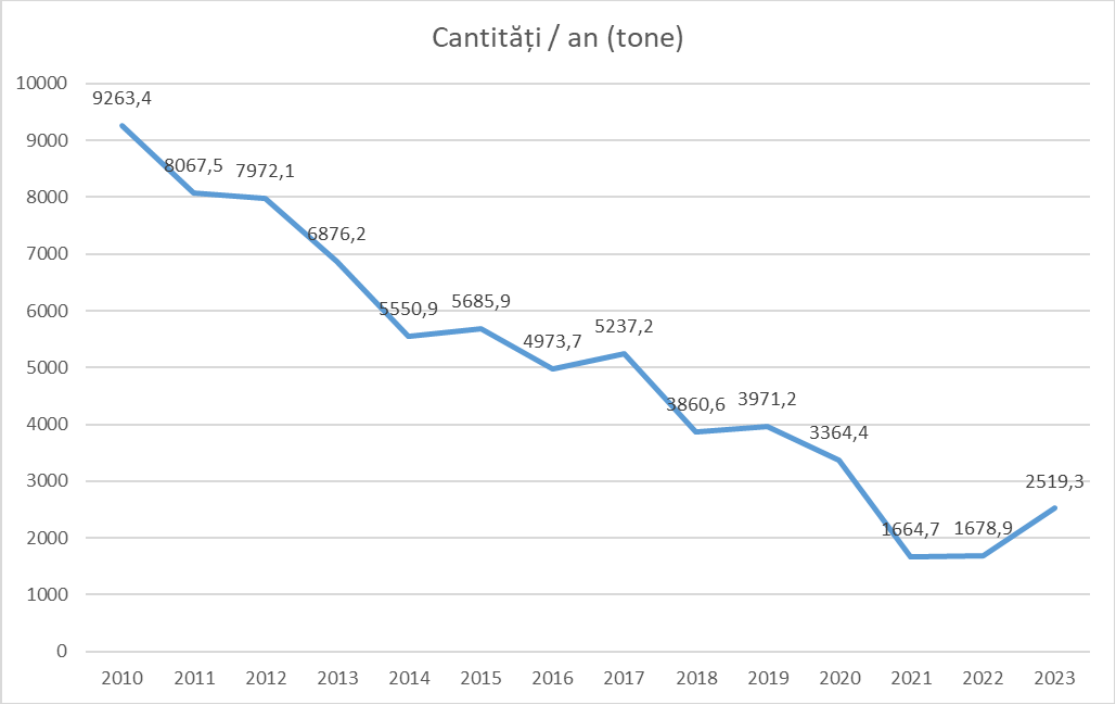
Figura 1 prezintă repartizarea produselor iradiate în unitățile aprobate din statele membre ale UE în 2022 și 2023.

Figura 1 – Repartizarea pe categorii de produse alimentare iradiate în UE în perioada 2022-2023

Cantitățile de produse alimentare (în tone) tratate cu radiații ionizante în UE sunt, în general, în scădere din 2010, după cum se arată în figura 2.

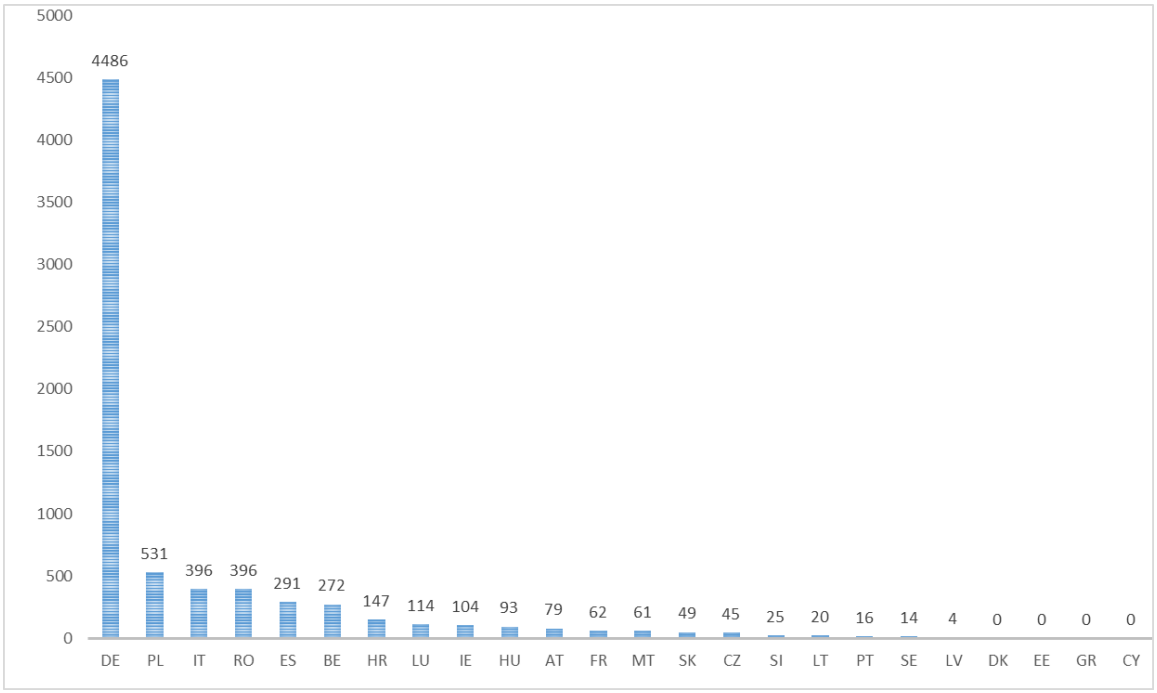
Figura 2 – Cantitățile de produse alimentare tratate cu radiații ionizante în unitățile de iradiere aprobate din Uniunea Europeană începând cu 2010

4 REZULTATELE VERIFICĂRILOR ÎN STADIUL DE COMERCIALIZARE A PRODUSELOR

Pentru perioada 2022-2023, 7 205 eșantioane au fost analizate de 20 de state membre ale UE pentru detectarea produselor alimentare ionizate în stadiul de comercializare (inclusiv a produselor alimentare importate din țări din afara UE), adică, în total, cu 6 % mai puțin în medie decât în perioada 2020-2021. Datele referitoare la fiecare stat membru al UE sunt disponibile în anexa II și sunt rezumate în figura 3.

Figura 3 – Eșantioanele analizate în stadiul de comercializare a produselor în fiecare stat membru în perioada 2022-2023

Patru state membre nu au efectuat verificări analitice în stadiul de comercializare a produselor în perioada 2022-2023 din cauza lipsei capacității de laborator (Cipru și Grecia), a restricțiilor privind personalul (Estonia) sau din alte motive (Danemarca).

Din totalul de 7 205 eșantioane analizate, 51 nu erau conforme (0,71 %), iar 105 (1,46 %) au generat rezultate neconcludente. Cazurile de neconformitate constatate erau legate, în principal, de etichetarea incorectă și de iradierea interzisă. Procentul de neconformitate (0,71 %) a fost puțin mai scăzut decât cel constatat în perioada de raportare precedentă 2020-2021 (0,9 %).

În stadiul de comercializare, astfel cum este ilustrat în figura 4, principalele produse alimentare analizate au fost „ierburi aromatice și mirodenii” (46,97 %), urmate de „cereale, semințe, legume, fructe și produse preparate din acestea” (23,36 %).

Figura 4 – Categoriile de produse alimentare analizate în stadiul de comercializare a produselor pe teritoriul Uniunii Europene în perioada 2022-2023

